

der skal sættes i Scene, skulde jo hjælpe til — hvad vi jo alle sammen haaber —, at den gamle Tillid atter maa vende tilbage til denne Bank, der for saa store Dele af vort Erhvervsliv har saa mægtig Betydning. Alt staar og falder til syvende og sidst med de Mænd, der nu skal gøre Arbejdet, saa jeg vil inderligt haabe, at man vil have Held til at udpege de rigtige Mænd. Vi har ikke fra vor Side i Anledning af, hvad der er sket, tabt Troen paa, at det fremdeles maa være det private Initiativ, den private Foretagsomhed, som vi maa sætte Tilliden til i de kommende Tider. Naturligvis maa vi indrømme — det har vi aldrig villet nægte —, at der er store Brøst ved enhver Samfundsordning, men alligevel bevarer vi Troen paa, at den nuværende Samfundsbygnings Grundpiller baade er solide og bæredygtige, og jeg synes, at man med en vis Grund kan henvise dem, der nu er de store Kritikere, til andre Lande, hvor Regeringen anderledes dirigerer Pengevæsenet end her; dér vil man i mange Tilfælde kunne se sørgelige Tilstande, netop under disse nye Samfundsformer.

Jeg vil gerne endnu en Gang gøre opmærksom paa, at det, vi her staar i Begreb med at gøre, ikke er Velgørenhed, det er ikke for at hjælpe Sparerne eller Aktionærerne i Landmandsbanken, men det er for at afværge en Ulykke, der kan være skæbnsvanger, hvis der ikke gribes ind. I Enighed i det væsentlige — det har vi Lov til at sige, da Lovforslaget om kort Tid vil blive enstemmigt vedtaget baade i Folketinget og i Landstinget — løses Sagen fra Rigsdagens Side, og jeg tager dette som et godt Varsel for Landmandsbankens Genrejsning. Jeg lykønsker de Mænd, der nu skal træde til; det er et stort og brydsomt Arbejde, de gaar ind til, men de vil ogsaa faa Løn derfor — jeg tænker ikke paa Penge, men paa Samfundets Anerkendelse —, og vi haaber jo alle sammen, at det vil lykkes.

Jeg gør opmærksom paa, at det ikke særlig er Landbruget, der reddes, ved at dette Sammenbrud undgaas, men jeg er sikker paa, at den Aktion, som vi alle er med til her, vil vække Forstaaelse i Landbokredse, idet jeg er overbevist om, at den nødvendige Fællesfølelse maa være til

Stede i alle Samfundslag; er der en Samfundsfare, hvad vi mener, der er her, maa vi alle være med til at hjælpe.

Med disse Ord anbefaler jeg Lovforslaget til Vedtagelse her i dette høje Ting.

Hauge: Jeg skal ikke komme dybt ind paa en Omtale af Rækkevidden af det, som her vedtages. Jeg vil konstatere, at Rigsdagen ikke har været frit stillet. Lovforslaget, som blev forelagt os, bliver i sine Hovedtræk vedtaget, saaledes som det er forelagt. Vi har forandret paa Formen, vi har forbedret den Maade, hvorpaa Ledelsen af den nye Bank skal finde Sted, men selve Grundlaget i Lovforslaget er uforandret, det har vi ikke kunnet røre ved: det vedtages, som det er krævet, at Staten skal stille mange Millioner af sine Midler til Raadighed for den private Landmandsbank, der er ved at spille Fallit. Og Staten gaar herved ind i en Risiko, hvis Rækkevidde ingen i dette Øjeblik er i Stand til at overse. Vi gør det, fordi det er en Nødvendighed, men ikke fordi vi har Tillid til denne Regering. Regeringen har ved sine Forhandlinger og sine Beslutninger paa et tidligere Tidspunkt foregrebet Begivenhedernes Gang, saaledes at Rigsdagen faktisk intet Valg har. Vi bevilger det, der her er Tale om, ikke i Tillid til Regeringen og dens Politik, men fordi det er en bydende Nødvendighed.

Jeg vil fremhæve her, at Aarsagen til den Kalamitet, den Misère, vi staar overfor, ikke er nogen Tilfældighed; den bunder ikke i tilfældige Omstændigheder, men i noget, hvis Aarsag er dybt rodfæstet i det kapitalistiske Samfund. I dette Samfund beriger den ene sig paa den andens Bekostning, det er det, som er dette Samfunds bærende Grundlag. Gaar det godt, saa roses vedkommende og hæves til Skyerne, gaar det galt, stødes han ud i det yderste Mørke og fordømmes, og, som i dette Tilfælde, man sender Politiet paa Halsen af ham, hvilket jo heller ikke, som det her har formet sig, er mere end ret og rimeligt.

Det skete er noget usædvanligt, det er blevet til en Landsulykke, siger man. Men man maa ikke forbavses derover; den Slags Ulykker, vi her staar overfor, vil vi ogsaa i Fremtiden komme til at